

Præsten Ole Kamp i Skjoldborg.

Af Severin Christensen, Skjoldborg.

”Hver By har sin Heks og hvert Sogn sine Trolde”, synger Drachmann i Midsommervisen, og han har sikkert Ret, thi selv om også Troen på Hekse og Trolde er ved at forsvinde af Folkebevidstheden, lever Forestillingerne om Gengangere endnu i mange Egne af Landet. I de fleste Sogne har der engang levet en Præst, en Herremand eller en adelig Frue, som efter Folketroen ikke har fået Fred og Hvile i Døden, men som færdes ved Nattetid på de Steder, hvor deres onde Gerninger er øvede, og grufuldt skal det være at møde Skyggen af en sådan stakkels forpint Sjæl, når Natten har bredt sit Slør over Landskabet.

Skjoldborg Sogn har også sin gamle Genganger, nemlig Præsten Ole Gundersen Kamp, som levede her fra 1728 til 1749.

Efter Folketroen færdes han på en hvid Hest imellem Kirken og Præstegården, og da hans Vej netop falder ”gennem” et af Udhusene til en Gård, der ligger ved Siden af Kirken, var det i fordums Tid umuligt at holde Gavlene tætte på det nævnte Udhus, thi hvad man tømrede og murede op om Dagen, blev altid revet ned om Natten - Præsten vilde have uhindret Gennemfart. En Mand, som døde i Midten af forrige Århundrede, har fortalt, at han i sine unge Dage tjente som Karl i den omtalte Gård, og en Aften, da han og en anden Karl dristede sig til at tilbringe Aftenen i Udhuset, hvor Spøgelse huserede, så de tydeligt, at Murstenene i Husets Gavl forsvandt en efter en, uden at de kunde opdage, hvem der tog Stenene bort. En anden Mand har også fortalt om Spøgeriet, og han mærkede en Aften, da han vilde lukke en Dør op og gå ind i Udhuset, at der blev lagt en iskold Hånd ovenpå hans.

I de senere År har der dog ikke været noget i Vejen med Udhuset. Gavlene er nu bestandig hele, så Præstens Nattefærd må være hørt op, eller også har han lagt sin Vej udenom. . . .

Ja, alt dette er selvfølgelig Overtro og Fantasi, men når en sådan Forestilling alligevel har kunnet bevares gennem Tiderne, må der være noget særligt ved den Mand, hvis Navn bliver ved at leve i Folketroen gennem så lang en Tid, men det er desværre kun sparsomme Oplysninger, der findes om ham; noget Helhedsbillede af den gamle Præstemands Liv får vi ikke. Meget af det efterfølgende er tørt og kedeligt, men det hører dog med til Billedet af Manden og den Tid, hvori han levede.

Ole Gundersen Kamp, en Bagersøn fra Ålborg, var født i Året 1696. 1718 blev han Student fra Ålborg Skole og fire År senere theologisk Kandidat med 2. Karakter. Derefter var han Hører ved forskellige Skoler, nemlig i Ålborg, Nykjøbing og Lemvig. I en Ansøgning om Embede nævner han, at

han har været Hører i 7 År, og 1728 blev han Præst i Skjoldborg-Kallerup efter Niels P. Sørensen Berings Død. Her blev han gift med Enken efter den næstforrige Præst i Skjoldborg Frederik Jakobsen Langebech (se Årbog 1912 pag. 61). Formanden N. P. S. Bering fik ikke Tid til at gifte sig med Enken, thi han døde efter få Ugers Forløb, hvorfor Nådensåret har ikke været udløbet, da Kamp kom til Skjoldborg, og det var i den Tid Skik og Brug, at Enken fulgte med Embedet, hvis den ny Præst da ikke var gift i Forvejen. Så var Præsten fri for at svare Enkepension, og Enken selv kunde blive boende i sit gamle Hjem.

Det har dog efter al Sandsynlighed været et meget ulykkeligt Ægteskab mellem Ole Kamp og Sabine Marie Stolz, thi en samtidig Forfatter, Wille Høyberg, der kendte Ole Kamp, skriver om ham, at ”han trakterede sin Kone som den gemeneste Kvind, uagtet hun var et meget fromt og dydigt Menneske, men som en forstandig Abigael bar hun over med sin Nabals Dårlighed”.

Wille Høyberg, der var født i Nykjøbing på Mors, skriver videre om Ole Kamp: ”Min første Lærer i den latinske Skole i Nykjøbing var Ole Kamp. Han var en Kæmpe til at drikke, men uagtet han var Epikuræer i sit Levnet, må jeg sige til hans Berømmelse, at han i sin Religion og Trosbekendelse var så ren en Lutheraner, at han aldrig med sin gode Vilje skulde vige et Stråbred fra den augsburgske Konfession, men vel imod sit Vidende, siden han aldrig havde læst eller ejet den, eftersom han ingentid gjorde unyttige Bekostninger på at købe Bøger, ej heller brød sig om at læse Bøger. Som ærlig Kulsvier troede han alt det, som Kirken troede. Det er altså let at slutte, at så ram Orthodox, som han var, så dumt et Kreatur var han også i Henseende til Lærdom og Erudition (Grundighed), men ikke i andre verdslige Ting, såsom Avling og Bjergning, Hestekøb, Studehandel og deslige.

Ej heller gav han noget efter i sine Præsterettigheder af Offer og Tiender, hvorfor hans Eftermænd ej heller har Årsag til at bande ham i hans Grav. Han passede og flittig nok på sin Prædikestol og der aflagde sit ugentlige Hoveri en hel Time om Søndagen, undtagen når han ofte for Mageligheds Skyld og for at have et godt Kompagni hos sig betjente sig af gode Venner. Han var for Resten på sin Prædikestol en fuldkommen Tordensøn, så at ingen var bedre i Stand til end han at skælde Fanden ud og male ham sort af, og det således, at Fanden selv kunde blive bange for ham, helst da han også så hæsleg ud, hartad som en Thersites,¹⁾ og var skævbenet og lam på Fødderne som Mephibose.²⁾ Han var i sin Adfærd en despotisk Herre blandt sine Bønder og Sognefolk, som af en slavisk Frygt respekterede ham som en Guds Mand

¹ Græsk Sagnfigur. Skildres som et Monstrum af Hæslighed og var ondskabsfuld, bagtalerisk og spottesyg.

² 2. Sam. 9. Kap.

og Herrens Tjener, der var sendt dem til Sjælesørger. Han havde en Stentorstemme”.

Det er en noget drastisk Skildring, som Wille Høyberg giver af sin fordums Lærer, og nogen Overdrivelse er der vel også, men når vi ved, hvorledes Forholdet var i den Tids Skoler mellem Lærer og Disciple, kan man godt forstå Wille Høybergs Følelser overfor Ole Kamp. Forøvrigt har Kamp jo nok været en ualmindelig hård Hals. Han var drikfældig og hidsig, men om han virkelig var en ondsindet og slet Person, som Wille Høyberg vil gøre ham til, er ikke så let at afgøre. Hans Formuesomstændigheder bliver efterhånden mere og mere fortvivlede, men om det er hans uordentlige Levnet, eller det er Tidernes Ugunst, som bærer Skylden, kan ikke afgøres. Måske snarere begge Dele i Forening. - Den 11. April 1740 holdt han Auktion over Kreaturer, Ind- og Udbo for ialt 82 Rdl. 1 Mk. 1 Sk., og fire År efter lånte han 100 Rdl. af Provst Peder Cortsen i Thisted, der var en Mand, som havde Pengeposen i Orden.

Så gik der igen tre År, og i den Tid hører vi intet om Ole Kamp, men 1747, Natten mellem den 4. og 5 juli, viede han i Snedsted Præstegård et ungt Par, nemlig kgl. Violons Henrik Gottwald og Sophie Katrine Thestrup, en Datter af Provst Thestrup til Haring-Stagstrup. Dette unge Par, som ikke måtte gifte sig, fordi Provst Thestrup og hans Hustru modsatte sig Forbindelsen, havde sat hinanden Stævne i Snedsted Præstegård, og der foretog så Ole Kamp Vielsen.

Det ser ud til, at Omegnens Præster har stillet sig velvilligt overfor Violinspillerens og Provstedatterens Forbilidelse, men af Frygt for den mægtige og rige Mand, som Provst Thestrup var, har de ikke turdet gå åbenlyst til Værks, men Ole Kamp kunde de få til at gå i Ilden. Muligvis har en god Betaling overvundet hans Betæneligheder, eller også er han den eneste, som har haft Mod til at trodse den vrede Fader.

Det er en Elskovsroman så betagende og spændende at den ikke står tilbage for de bedste af den Slags. Vi ser det unge elskende Par, som mod hendes Forældres Vilje havde lovet hinanden Troskab til Døden, og gentagne Gange bejler den unge Mand hos den myndige Provst, der afviser ham og forbyder ham at komme i sit Hus. Men desuagtet holder de Forbindelsen vedlige. Gottwald får kongelig Tilladelse til at gifte sig med Provstens Datter, og i den stille Sommernat flygter hun bort fra sit Hjem og søger over til Snedsted Præstegård, hvortil hendes Ven er ankommen fra Nørhågård. Pastor Begtrup fra Nors, der var på Nørhågård den Nat, Vielsen skete, lod nemlig sin Vogn køre Henrik Gottwald, til Snedsted, da Præsten Schmidts Dreng bragte Brev, og efter Vielsen kørte Begtrup så det unge Par til Hillerslev Præstegård, hvor Præstens Kone var en Datter af den mægtige Bondeplager Peder Nielsen Moldrup til Vestervig, og hun har sandsynligvis været formående nok til at beskytte dem mod Provstens Vrede. Forøvrigt synes det, som om denne

natlige Vielse ikke har været nogen Hemmelighed for Egnens Præster, thi under Sagen, der fulgte efter, oplystes det, at Provsten i Thisted, Peder Cortsen, havde frarådet Ole Kamp at forrette denne Vielse, og dette skete nogle Dage, før Vielsen fandt Sted.

Da Provst Thestrup fik at vide, hvad der var sket, blev han meget forbitret, og skønt han på sin Ligsten kaldes ”en ret Nathanael” måtte han dog have Hævn.

Det blev den stakkels Ole Kamp, det kom til at gå ud over. De andre Præster var det ikke så let at få Ram på, men Ole Kamp havde jo forretter Vielsen, og derfor sendte Provsten en Klage til Kongen over den slemme Præst i Skjoldborg. Og Frederik den Femtes Cancelli med den gamle Pietist Johan Ludvig Holstein i Spidsen var straks villigt. Efter fornøden Korrespondance med Provsten over Hundborg Herred tilstillede Kancelliet denne en Skrivelse sålydende:

Vi Fr. V af Guds Nåde etc. vor Gunst tilforn, udi Forestilling til os af 31. juli sidstleden haver Du allernådigst andraget, hvorledes Sognepræsten til Skjoldborg-Kallerup Menigheder i Hundborg Herred og Ålborg Stift i vort Land Nørre Jylland Hr. Ole Kamp skal have understået sig Natten mellem den 4. og 5. Juli næstforhen at ægtevie Mag. Fr. Thestrup, Provst over Hassing Herred udi Thy og Sognepræst for Haring og Stagstrup Menigheder i bem. Ålborg Stift, hans Datter Sophie Catharine til en af vores Violons ved Navn Gottwald, hendes Forældre aldeles uvidende, i nogle få Personers Nærværelse i Snedsted Præstegård. Og da bemeldte Hr. Ole Kamp dermed ej alene har overtrådt vores allernådigste Lov og givet Anledning til ond Forståelse og Paaanke af Provsten som en Nabo, men endog således forarget det Sogn, hvorfra Bruden var, det Sogn, hvori Vielsen skete, hans egne Sogne og det hele Stift, at andre Forældre, hvis Børn kunne i Dølgsmål forlove sig, måtte være i Frygt for samme Skæbne, så længe de knude vente, at han og hans Lige turde være så ubetænksomme at misbruge deres Embeder, så haver Du allerunderdanigst indstilt, hvorledes han, som har gjort så ondt et Eksempel, andre til Advarsel, skal anses og straffes; thi er efter sliig Beskaffenhed Hr. Ole Kamp for sådant sit Forhold på lovlig Måde at tiltale. Derefter Du Dig allerunderdanigst haver at rette og os ellers at indberette, at Du denne vor allernådigste Ordre haver bekommet. Befalendes Dig Gud.

Skrevet på vort Slot Christiansborg udi vores kgl. Residens Stad Kjøbenhavn den 18. August Anno 1747.

Under vor kgl. Hånd og Signet:

Friderich R.

J. L. v. Holstein.

Efter denne grufulde Forargelse over hele Ålborg Stift måtte Provsten for Hundborg Herred nødvendig tage Affære, og Ole Kamp og Hustru tillige med alle de i Sagen indviklede Personer, hvoraf her skal nævnes Provst Thestrup og Hustru, Haring, Pastor Schmidt og Hustru, Snedsted, samt Tjenestepigerne Kirsten Jensdatter og Elisabeth Nielsdatter og Karlen Peder Jespersen af Snedsted Præstegård, blev indstævnedes til

at møde i Retten, som den 26. Oktober 1747 blev sat i Chr. Jensen Baks Gård i Thorsted. Pastor Steenstrup af Sjørring var Aktor og Prokurator Lyngby af Thisted Defensor. Ole Kamps Hustru var den første, som blev forhørt om Sagen, men hun vidste intet af Betydning og blev derfor permitteret.

Derimod er det skriftlige Indlæg, som Snedsted Præstekone, Mad. Schmidt, fremkom med, i høj Grad interessant og giver os en ret udførlig Beretning om, hvad der var sket den Nat, da den omtalte Vielse fandt Sted. Hun skriver blandt andet: Jeg ved, at Hs. Majestæts Violons Sr. Henrik Gottwald har ej alene sidste Gang været overrejst at udbede sin nu havende Kæreste Sophie Katrine Thestrups Forældres gode Vilje og Samtykke til det imellem dem belovede Ægteskabs Fuldbyrdigelse, men end og tvende Gange og i tvende År forhen ligeledes derom søgt og anmodet med al Ærbødighed og Sønlighed og iøvrigt således anstillet og opført sig har, at intet uden det, som honnet er, kan hannem påsiges. Jeg ved, og at fornævnte Sr. Gottwalds Kæreste har i lige Måde været så bestandig i hendes Løfte, det, hun trolig skulde blive ved sin Kæreste og ikke forlade hannem, og altså har jeg syntes t, at dette Ægteskab var lovligt for Gud og på rette Måde ansøgt for Menneskene. Jeg ved med videre, at mange honnette og respektive Folk har lagt sig imellem, bedet og intercederet hos Provsten, at han ikke vilde gøre nogen Hinder i det, som mellem hans Datter og hendes Kæreste var besluttet; jeg ved, ja og selv har læst Hs. Majestæts allernådigste Bestillingsbrev, at Hr. Gottwald måtte lade sig sammenvie til bemeldte sin Kæreste, hvilket fornemmelig var Årsagen, at hverken jeg eller min Mand, som ellers ingen Lod og Del havde i det passerede, kunde torsage (?), da det aldrig ellers havde blevet vore Tanker førend i den sidste Stund, da vi ikke i sådan Hast kunde få Tid at betænke os, at jo Brudevielsen måtte ske i vores Hus, den jeg hørte noget af, som var om Jakob og Rakels lange Forlovelse, så den blev gudeligen og kristeligen forretter. Og som Hr. Provst Thestrup anden og ældste Datter, Mad. Hedvig Thestrup, gift med Sergiant Schandorph, var hos os samme Dag, førend Forretningen gik for sig, og da hun forblev til noget ud på Aftenen, fornam hun, hendes Søster skulde vies til Sr. Gottwald, hvorfor vi påtog os begge et Par Timers Tid, førend Vielsen skete, at klæde en Skammel, som de skulde knæle på. Angående Tiden, når Vielsen skete, da siden Copulations Seddelen ikke kom fra Familieskats Forpagteren, førend Aftenen den 4. juli, som blev os sagt, kunde Kopulationen ikke ske førend ud på Natten, hvilken gik for sig efter Midnat var forbi, og det lyste imod Dagen, mens hvad Klokken egentlig var, ved jeg ikke, og som Hr. Oluf Kamp, som Vielsen forrettede, var skrøbelig, måtte han sidde på en Stol, og for sin Svagheds Skyld blev den ikkun kort, og endskønt ingen Sang brugt enten før eller efter Vielsen, så var dog Indgangen og Slutningen med Guds Ord. Hvad dem er anlangende, som

Brudevielsen var overværende, da som jeg ikke selv var i Brudestuen, beder jeg mig undskyldt at erklære for, såsom den, der ikke øjensynlig kan vidne derom, men alleneste ved Gætning, det Sagen egentlig er uvedkommende, kan tænke mig til

Snedsted Præstegård, den 23. Novbr. 1747.

Helvig Sophie Ulsøe.

Hr. Schmidts.

Også Sogndegnen i Harring-Stagstrup giver sit Besyv med. Denne stakkels Mand er nemlig bleven snydt for sit Offer. Han skriver:

”Jeg underskrevne var til Stede i Går for Deres Ret efter Indstævningen, men formedelst andre Vidner knude ikke komme for; i Dag må jeg opvarte mit Embede og kan ikke møde, thi indsender jeg min Attest således: Den Brudevielse, som Hr. Kamp i Skjoldborg har forretter i Snedsted Præstegård imellem Mons. Gottwald og jomfrue Sophie Cathrine Thestrup, vidste jeg ikke eneste Ord af at sige, for samme var passeret. Ingen har i dette Fald enten begæret mit Embede som rette Sogndegn, ikke heller har jeg fået mindste Skilling til Løn for mit Tab i denne Sag, hvilket er så sandt, som at Gud og hans hellige Ord skal hjælpe mig.

Chr. Dideriksen Schytt,

Sogndegn til Harring-Stagstrup.

Forinden Sagen begyndte, søgte Provst Cortsen i Thisted at formå Ole Kamp til at bede om Nåde. Provsten råder ham til at søge om Kongens Nåde, ydmyge sig og krybe til Korset for den høje Øvrighed og andre vedkommende og rejse til Provst Thestrup og tale i Kærlighed med ham og tilstå, hvad han havde forretter, og afgøre det i Stilhed, førend det kom videre, men Ole Kamp svor, at førend han skulde rejse til Mag. Thestrup om dette, førend skulde han bryde sine Ben itu og ej rejse til nogen, førend han så en Dom, så vilde han rejse til Majestæten.

En Aften mødtes Ole Kamp og Provst Thestrup på Vejen til Thisted. Provsten stod af sin Vogn, gik hen til Ole Kamp og kom til at skændes med ham. Karlen, der ikke kunde høre og forstå, hvad de sagde, forstod dog, at Ole Kamp var gal den Aften.

Det blev en hård Dom, der kom over Ole Kamps syndige Hoved.

Dommen, der faldt den 25. jan. 1748, indstiller, om ikke Hr. Oluf Kamp, sig selv til Straf og andre til Afsky, ja og til Skræk for alle de Ondskabs Brødre, der til Forældres Hjertens Harm at befordre kunde lade sig bruge som Instrumenter og triumferer siden derover, bør for sin påklagede Overtrædelse og store Last at lide på hans Embede og den verdslige Ret, i Fald han videre på Midler og Formue eller i andre Måder skal anses, hvorefter Hr. Ole Kamp, som er en meget svag og skrøbelig Mand, endnu i den korte Tid, han haver at leve, kunde tolereres ved Embedet imod personlig Afbedelser at aflægge udi Harring, Snedsted og Skjoldborg Kirker, item offentlig Afbigt i næste Landemøde for Biskoppen (og Præster og Provster) særlig for Peder Cortsen, hvis Råd han har været

overhørig, hvilket var en stor Tort. Dernæst skal Ole Kamp betale Pengemulκτη til Frelserens Kirke på Kristianshavn, til fattige Præsteenker i Ålborg Stift og den kgl. justitskasse. Og endelig et klækkeligt Honorar til Pastor Steenstrup, der har været Aktor i Sagen.

Først den 2. Maj 1748 enedes Provsterettens Mænd om, hvordan Ole Kamp skulde plukkes - sandsynligvis for sine sidste Fjer. Man må lade de gode Herrer, at de har ikke holdt sig tilbage, men det hedder jo også i det gamle Ord, at hvor Ådslet er, forsamles Ørnene. Mulkten blev ialt til 148 Rdl., og Ole Kamp, som nu var en træt og syg Mand, erklærede sig tilfreds med Dommen. Hvorvidt han har fremstillet sig som den store Synder både i Harring og Snedsted samt for Provsten Peder Cortsen, ved vi ikke, men på Landemødet gjorde han Afbigt. Af den store Mulk fik de fattige Præsteenker 60 Rdl., den kgl. justitskasse 4 Rdl., Harring Sogns Skolekasse 1 Rdl. og Harring Sogns fattige 1 Rdl. Endvidere tog Præsten Steenstrup 48 Rdl. 1 Mk. 8 Sk, for sin Ulejlighed som Aktor, og de øvrige Rettens Betjente måtte nøjes med 30 Rdl. Når man tager i Betragtning, at en god Hest ikke var tyve Rdl. værd ved denne Tid, forstår man bedst, hvor grundigt Ole Kamp blev plukket af sine Embedsbrødre. Været var det dog for den stakkels Peder Cortsen i Thisted. Han fik vist ingen Penge for den store Tort, han havde lidt, og så havde han endda 100 Rdl. i Klemme ved den fattige Ole Kamp. Vi husker Lånet fra 1744.

Foruden alt dette, som ramte Ole Kamp for den giftelystne Provstedatters Skyld, fik Kirken og dens Betjente i Harring (Provst Thestrup og Degnen Chr. Dideriksen Schytt) fri Tiltale på lovlig Måde til Hr. Kamp, for hvad dem kan være foregået ved denne Indgribelse i Embedet.

I Begyndelsen af Året 1749 bortfæstede Ole Kamp Præstegårdens Avling til Clemén Nielsen fra Vang, og i denne Anledning holdt Præsten den 22. April 1749 Auktion over Heste, Køer og hele sin Besætning.

Som Forberedelse til denne Auktion skrev Ole Kamp til Provst Peder Cortsen sålydende:

Velærværdige og højlærde Hr. Provst!
Højtærede kære Broder!

Da jeg i Dag har bortforpagtet min Præstegårds Avling til velagte Clemén Nielsen udi Vang Præstegård og det på Condition straks at tiltræde samme, altså flytter Forpagteren hid i tilkommende Uge med sine Bæster at pløje og så, og her er kun ganske slet Forråd på Foring til mine egne Bæster endsige til Forpagterens også, og intet er der at få til Købs, hvorfor jeg har resolveret på Mandag førstkommende den 21. Aprilis at lade holde en offentlig Auktion på Bæster, Køer, Vogne, Plove, Harver og anden Gårds Redskab her udi Præstegården Kl. 9 Form. Thi er min Begæring til Hr. Broder, at han ville behage Plakater at se så betimelig udstedte, at de på førstkommende Søndag kunde på

behørlige Steder blive oplæste. Og ville kære Hr. Broder behage at sende en Plakat tilbage med Budet, ville jeg derefter lade udskrive så mange Kopier, at jeg kunde forsyne omliggende Steder her sønder på, da Hr. Broder ville behagelig drage Omsorg for at se Plakater udsendte der nør på. I Vente min Begæring uden Fortrydelse efterkommes, og Hr. Broders Lejlighed er samme Dag, Tid og Sted at møde at forrette Auktionen, tegner jeg mig det, jeg bedste findes.

Velærværdige og højlærde Hr. Provsts, højtærede kære Broders tjenstskyldige og beredvillige Tjener

O. Kamp.

Så snart som Provst Cortsen modtog dette Brev, tænkte han på sine 100 Rdl., som han havde tilgode hos Ole Kamp, og overgav derfor i Rettens Hænder en til ham af Hr. Ole Kamp udgiven Panteobligation på 100 Rdl. Kapital af Dato 30. April 1744, som han begærede ved denne Auktionsforretning læst og påtegnet for at oplyse, at de Ting, som efter Plakaternes Meldelse skal forauktioneres, er ham pantsatte, hvilket og Hr. Ole Kamp selv tilstår. Thi fandt Retten for godt i denne Henseende at forfatte med Hr. Kamps Samtykke og til Sikkerhed for Hr. Provst Cortsens Fordring Auktionskonditionerne sålydende:

- a. Kreaturer og Gårds Redskab bortsælges til den højtbydende, om fornøjelig Bud sker, og den købende anses sufficient, men ellers ikke.
- b. Pengene betaler den højtbydende i sild igste inden 6 Ugers Dagen efter Auktionsforordningen udi klingende Mønt og det til ingen anden end til Indkassereren Mons. Jesper Høyer, som efter Hr. Provst Cortsens Ordre igen udtælger Pengene og derfor er ansvarlig.
- c. Hvad der tilslås den højtbydende af Kreaturer eller Gårds Redskab, annammes straks af den købende, med mindre han er fremmed eller uvederhæftig, da han straks stiller Kaution. Kan han ikke, går Varerne på hans Bekostning og Regning til den, som har nærmeste Bud forved hannem.

Auktionen, der var bestemt til den 21. April, blev dog først afholdt den 22. Da det har nogen Interesse at se, hvad der på denne Tid fandtes af Kreaturbesætning og Avlsredskaber på en større Gård med 12 Tdr. Hartkorn og tillige, hvad Priserne var på Kreaturer og Heste, anføres her hele Auktionsforretningen efter den gamle Auktionsprotokol. En Sammenligning med Nutiden vil sikkert vække Forundring.

1 sort Hoppe, 10 År, vurderet til 10 Rdl., solgt for 8 Rdl.

1 sortstjernet Hoppe, 12 År, vurd. til 10 Rdl., solgt for 12 Rdl. 2 Mk. 2 Sk.

1 sortbrun Hest, 16 År, vurd. til 3 Rdl., solgt for 3 Rdl. 1 Mk. 15 Sk.

1 sort Hoppe i Føl, 9 År, vurd. til 18 Rdl., solgt for 18 Rdl. 5 Mk, 15 Sk.

1 broget Ko, 8 År, vurd. til 7 Rdl., solgt for 8 Rdl. 2 Mk.

1 hjælmet Ko, 7 År, vurd. til 5 Rdl., solgt for 5 Rdl. 8 Sk.

1 sorthjælmet Ko med Kalv, 7 År, vurd. til 8 Rdl., solgt for 12 Rdl. 1 Mk. 8 Sk.

1 Studekalv, $\frac{1}{4}$ År, vurd. til 1 Rdl. 3 Mk., solgt for 1 Rdl. 2 Mk. 10 Sk.

Hele Kreaturbesætningen, 3 Køer og en Studekalv samt 4 Heste var vurderet til 62 Rdl. 3 Mk. Det var små og fattige Forhold.

Af det øvrige Inventarium, som blev solgt ved Auktionen, skal nævnes:

1 Postvogn med 2 Stole vurderet til og solgt for 8 Rdl.

1 gl. Arbejdsvogn med Agestol, 4 Rdl.

1 Plov med Tilbehør, 3 Rdl.

1 Harve med jerntænder, 2 Rdl. 2 Mk.

Endvidere skal nævnes nogle Seletøjer, Høleer, Spader, Svinetrug og Plejler, og ialt blev der ved Auktionen solgt for 100 Rdl. 5 Mk. 2 Sk.; så Provst Cortsen fik forhåbentlig sine Penge tilbage, men til Ole Kamp blev der intet. Af Auktionspriserne fremgår, at Køberne i mange Tilfælde har budt 1 Skilling ad Gangen, hvad der ved Salg af Heste og Kreaturer må siges at være et meget ringe Bud, men vi må ikke glemme, at i disse Dage betød en Skilling langt mere end en Tøøre nutildags.

I Vibergs Præstehistorie læser vi, at Ole Kamp blev påtvungen en Kapellan, fordi han viede Provstedatteren og Henrik Gottwald, men det passer sikkert ikke. Dommen i denne Sag faldt jo som foran nævnt den 2. Maj 1748, og Ole Kamp fik først en Kapellan et År efter, den 9. Maj 1749. Det var *Jesper Hansen Høyer* af Thise i Salling, som blev Kamps Kapellan, men dette Forhold varede kun et halvt Års Tid, thi den 8. Novbr. 1749 døde Ole Kamp, kun 53 År gl. Han havde jo også i flere År været en svagelig Mand.

Der blev holdt Auktion over alt, hvad han og hans Hustru ejede, og det hele indbragte 559 Rdl., men Gælden var større, ialt 574 Rdl., så Ole Kamps Enke rejste her fra Sognet med en Gæld på 15 Rdl., hvad der i de Dage ikke var en hel ubetydelig Sum.

Ved den samme Auktion blev alle Ole Kamps Bøger solgt, og det kan måske have nogen Interesse at se en Fortegnelse over, hvilke Bøger en Landsbypræst ved denne Tid var i Besiddelse af. Ole Kamps Bogsamling imponerer os ikke. Han har øjensynlig ikke været nogen lærd Mand.

Her anføres så alle hans Bøger og den Værdi, som de blev ansat til ved Auktionen:

1. Sriver: Sjøleskat, 3 Rdl.

2. Luthers Postil, 3 Mk. 8 Sk.

3. Müllers Kjærligheds Kys, 2 Mk.

4. Møllers evangeliske Hjertespejl, 3 Mk.

5. Svaningii Bibel, 1 Rdl. (Denne må sandsynligvis være Biskop Svanes Bibel fra 1647, en forbedret Udgave af Resens Bibeloversættelse fra 1607.)

6. Bangs Passionstanker, 2 Mk. 4 Sk.

7. Meelführer og Thomsen: Spruchbuch, 6 Sk.

8. Stockins Nuptialia, 4 Sk.

9. Gerners Postil over Epistlerne, 2 Mk.

10. Mutilerende Post af Mag. Mikael's Ligprædikener, 1 Mk. 8 Sk.

11. En Bog om Ebbe Ulfeldt, 4 Sk.

12. En Postil, 1 Mk. 8 Sk.

13. Tissenders tyske Postil, 8 Sk.

14. Sorterups Heltesang, 4 Sk.

15. Niels Lausens Fortuna, 2 Sk.

16. Chr. 4. Recess, 6 Sk.

17. Clementa Bartholini, 8 Sk.

18. Frans Nielsen om Martha Belov, 2 Sk.

19. En tysk Beskrivelse om Stridigheder mellem Danmark og Holsten, 1 Sk.

20. Hildebrands magia naturalis, 1 Sk.

21. Mag. Michael over Mad. Finches, 4 Sk.

22. En Ligprædiken over Gyldenstjerne, 2 Sk.

23. Steenfeldt over Holger Pax, 6 Sk.

24. Gerner Ilias, 4 Sk.

25. Hellerii lucubra Viomes (?), 2 Sk.

26. Simon Geduks Postil, 4 Sk.

27. Årons Brystspan, 3 Mk. 8 Sk.

28. Hawels Briever, 1 Sk.

29. Lodbergs Spørgsmål, 2 Sk.

30. Anders Thyboes Comoedier, 1 Sk.

31. Happiti canones Gramatici, 1 Sk.

4 gl. Bøger i et Bundt.

Der er nu gået over 150 År, siden Ole Kamp døde, men hans Minde lever endnu Folk her på Egnen.

Han skrev en smuk og tydelig Håndskrift og havde god Orden i sine Kirkebøger.

Det er imidlertid ikke let på Grundlag af de få Efterretninger, vi har om Ole Kamp, at fælde en retfærdig og velbegrundet Dom om hans Handlinger, men en Ting er sikkert: Han var ikke, som Folk er flest. Enten var han en mere selvstændig Mand end de fleste Præster på hans Tid, eller også var han den forholdsvis slette Person, som Wille Høyberg vil gøre ham til, men herom får vi neppe nogensinde fuld Klarhed. De 150 År har slettet Sporene ud.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1914, side 55-69)